-E.1115

A

NYÍREGYHÁZI ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT ÁG. H. EV. FOGIMNÁZIUM

ÖTVENHARMADIK

ÉRTESÍTŐJE

1916—1917.

SZERKESZTETTE:
Dr. VIETÓRISZ JÓZSEF,
IGAZGATÓ.

NYIREGYHÁZA,
NYOMATOTT IÓBA ELEK KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1392—1917.

REV 98

A

NYÍREGYHÁZI ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT ÁG. H. EV. FŐGIMNÁZIUM

ÖTVENHARMADIK

ÉRTESÍTŐJE

1916—1917.

SZERKESZTETTE:
Dr. VIETÓRISZ JÓZSEF,
IGAZGATÓ.

FOLIÓSPÉLDÁNY
OSZK
DV'87

NYIREGYHÁZA,
NYOMATOTT IÓBA ELEK KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1392—1917.

REV 98

REV 2010

-E 1115

I. FERENC JÓZSEF KIRÁLY.

1830—1916.

Hosszú, küzdelmes és ragyogó pálya ért véget a mi nagy, igaz és bölcs királyunknak, I. Ferenc Józsefnek, elhúnytával.

A történelem hivatása lesz megállapitani ennek a kivételes pályának minden mozzanatát és egész jelentőségét. Az igazság fénye teljes világitásban állitja majd a késő nemzedékek elé az ő emberi és uralkodói erényeit, érdemeit, sikereit. Következetesség, kötelességtudás és kitartás alapjára épitett pálya ez, dicsőségére annak, aki megfutotta, s javára azoknak, akikért élt és halt.

Egyénisége uralkodói hivatásának hű teljesitésében olvadt fel; a sorstól reá mért számtalan csapást férfias lélekkel viselte. Soha meg nem tört lelke mindig a megértés útját kereste, s boldognak érezte magát, mikor őszinte bizalma a bizalom viszonzására talált.

Mintaképe volt az alkotmányos uralkodónak. Páratlan erélye és fáradhatatlan munkássága méltó arra, hogy például szolgáljon az ifjuságnak.

Hazánk oktatásügyének a haladó korral összhangzatos fejlesztése az ő uralkodásának idejére esik. A kisdedóvóktól fel az egyetemekig minden fokon hatalmas lendületet vettek iskoláink, s megfelelő törvények biztositják valamennyinek céltudatos továbbfejlődését.

A magyar nemzeti műveltség magasabbra emelkedése magával vonta hazánk gazdasági megerősödését is. Megbízhatóságunkban kipróbálva és tekintélyünkben gyarapodva állottunk Európa nagy nemzeteinek szeme előtt. Minden okunk megvolt arra, hogy a legszebb reményekkel induljunk a második évezred útjára.

A végzet nem engedte meg neki azt a szerencsét, hogy utólsó percéig a béke érdekét szolgálhassa, s nem engedte meg a magyar nemzetnek azt a boldogságot, hogy annyi megpróbáltatás után a zavartalan béke áldásait élvezhesse . . .

Nagy élet mögött zárult be a sirbolt, de a halálon is diadalmaskodik a nagy alkotások emlékezete!

Ágyúk bömbölése, országok bomlása, trónok rendülése idején lépett dicső elődeinek örökébe az új magyar király, a hatalom jogának s a felelősség kötelességének gyakorlására.

Bölcsnek, igazságosnak és erősnek kell lennie az uralkodónak, ha hivatását sikeresen akarja betölteni. Ha az arra való rátermettséget nem is hozta volna magával és ha soha nem készült volna arra, hogy majdan koronát kell viselnie: hatalmas tanító-mesterek állanak oldalán a mai nagy idők történelmi eseményeiben, amelyekből bőven merithet irányt, utmutatást és okulást a jövőre.

Határtalan bizalommal fogadta a magyar nemzet IV. Károly király trónralépését, s határtalan lelkesedéssel ünnepeltük az ifju királyi pár megkoronáztatását.

Fennkölt lelkében ugyanaz a vágy ég a béke munkálása és megteremtése iránt, mint alattvalóinak millióiban; nemes szíve együtt érez azokkal, akik a könnyek letörlésén s a sebek gyógyításán fáradoznak.

Első jelentős intézkedései a népjogok kiterjesztésére s népjóléti intézmények létesítésére irányulnak. Mindkettő a kor szellemének megértéséből s abból az elszánt törekvésből fakad, hogy az uralkodó és a nemzet ugyanabban az irányban haladva keresse és találja meg a boldogúlás útját.

A rendkívüli viszonyoktól megkövetelt gyors elhatározás és erélyes végrehajtás férfia áll előttünk alattvalói hódolattal tisztelt személyében; jóakarat, készség jellemzi minden gondolatát, minden szavát, minden cselekedetét.

Úgy érezzük, hogy nemzetünk az ő uralkodása alatt biztos és gyors léptekkel fog tovább haladni nagy céljai felé . . .

Hadbavonúlt tanáraink és tanítványaink.

Tanárok:

Zimmermann Rezső, r. tanár, a háború kezdetétől fogva az északi harctéren szolgált; Przemysl átadása óta orosz hadifogságban van Peszcsankában, a Bajkál-tó mellett.

Varga József, r. tornatanár, a háború kezdete óta a déli harctéren szolgál.

Dr. Kmetty Béla, h. tanár, 1914. november eleje óta különböző katonai szolgálatot teljesít.

Tanítványok:

Csillag József, 1894.
Liszkay Béla, 1894.
Nagy László, 1894.
Szentpétery Imre, 1894.
Bistey Sándor, 1895.
Bodor Lajos, 1895.
Bötykös Béla, 1895.
Friedmann Adolf, 1895.
Hetey Dániel, 1895.
Katz Ignác, 1895.
Lefkovics Ignác, 1895.
Varga Antal, 1895.
Berzsenyi Ferenc, 1896.
Fabula András, 1896.
Freud József, 1896.
Hodosi Béla, 1896.
Hook Gyula, 1896
Kovách Győző, 1896.
Nandrássy Aurél, 1896.
Papp Gyula, 1896.
Pataky István, 1896.
Sereghy Andor, 1896.
Stang István, 1896.
Svastits Géza, 1896.
Ursziny Károly, 1896,
Vajda László, 1896.
Baracsy István, 1897.
Berkovits László, 1897.
Bertalan Kálmán, 1897.
Bodó Béla, 1897.
Borsy Zoltán, 1897.
Csengery Tibor, 1897.
Eberhardt András, 1897.
Engel Miklós, 1897.
Fábry Árpád, 1897.
Fleiner László, 1897.
Füredi Gyula, 1897.
Hegyessy Béla, 1897.
Hercz József, 1897.
Hook László, 1897.
Hoyos Sándor gr., 1897.
Katz Mór, 1897.
Kazár János, 1897.
Kazimir István, 1897.
Komoróczy József, 1897.
Korányi Gyula, 1897.
Kovács László, 1897.
Krasznay László, 1897.

Krúdy László, 1897.
Liener Zoltán, 1897.
Márton László, 1897.
Mika József, 1897.
Münnich Lajos, 1897.
Nyerges Miklós, 1897.
Pataky Dénes, 1897.
Prok Gyula, 1897.
Radványi Károly, 1897.
Schmelczer Károly, 1897.
Takács Zoltán, 1897.
Török Zoltán, 1897.
Vay László gr., 1897.
Vietórisz Gyula, 1897.
Weisz Ferenc, 1897.
Bánszky István, 1897.
Beck Kálmán, 1897.
Bleuer Béla, 1898.
Christián Ferenc, 1898.
Csiky József, 1998.
Eördögh Zoltán, 1898.
Fábry Ernő, 1898.
Fekete József, 1898.
Fekete László, 1898.
Hajduk András, 1898.
Hoffmann Sándor, 1898.
Hudák József, 1898.
Klein József, 1898.
Klein Ármin, 1898.
Labay Károly, 1898.
Leövey Péter, 1898.
Liszkay Dezső, 1898.
Lőrinczi Károly, 1898.
Lőrinczi Miklós, 1898.
Matyasovszky András, 1898.
Márföldy József, 1898.
Molnár Dezső, 1898.
Nagy András, 1898.
Örvös János, 1898.
Porkoláb Károly, 1898.
Princz József, 1898.
Rothfuchs János, 1898.
Rumann Milos, 1898.
Rück Gyula, 1898.
Strasser Lajos, 1898.
Szakolyi András, 1898.
Szitha István, 1898.
Szmolár Sándor, 1898.
Szolyvay István, 1898.
Szomjas Gusztáv, 1898.
Török Zoltán, 1898.
Vida Pál, 1898.
Vizely Sándor, 1898.
Vojtovits Bertalan, 1898.
Weisz Jenő, 1898.
Bakó Géza, 1899.
Bányai Károly, 1899.
Burger András, 1899.
Fleiner Miklós, 1899.
Fögoly Mihály, 1890.
Hajdu Aladár, 1899.
Hulvej István, 1899.
Ignácz Nesztor, 1899.
Klár Elek, 1898.
Komoróczy Imre, 1899.
Leövey Andor, 1899.
Orsovszky Jenő, 1899.
Pataky Oktávián, 1899.
Radványi István, 1889.
Révész Dezső, 1899.
Ruttkay István, 1899.
Schönfeld József, 1899.
Szabó András, 1899.
Szakolczay Endre, 1869.
Szakolyi Zoltán, 1899.
Szamuely György, 1899.
Tatár István, 1899.
Tornay Lajos, 1899.
Vietórisz József, 1900.

A főgimnázium kormányzó tanácsa.

Elnök, főgimnáziumi felügyelő: Dr. Meskó László, ny. államtitkár, országgyűlési képviselő.

Tagjai: a) hivatalból: Balla Jenő, Nyíregyháza város polgármestere, egyházi felügyelő;

Geduly Henrik, a tiszai ág. h. ev. egyházkerület püspöke, nyíregyházi lelkész; Paulik János, lelkész, a tiszavidéki ág. h. ev. egyházmegye törvényszéki bírája.

b) Választott tagok: Antal János, iparos;

Bogár Lajos, Nyíregyháza város ny. főjegyzője;

Kubassy Gusztáv, a Nyíregyházi Takarékpénztár ny. főpénztárosa, főgimnáziumi pénztáros;

Martinyi József, a Ferenc József-rend lovagja, a főgimnázium ny. igazgatója;

Májerszky Béla, kir. tanácsos, Nyíregyháza város ny. polgármestere, örökös tiszteletbeli egyházi felügyelő;

Dr. Prok Gyula, ügyvéd;

Ruhmann Andor, népiskolai igazgató;

Dr. Saáry Sándor, városi tisztiorvos;

Somogyi Gyula, kir. tanácsos, kir. közjegyző;

Szlaboczky Imre, ny. főgimnáziumi tanár;

Dr. Szopkó Dezső, gyógyszerész;

c) a főgimnázium tanártestülete.

Jegyző: Adorján Ferenc, főgimnáziumi tanár.

*

Fegyelmi bizottság. Elnöke: a főgimnázium felügyelője; előadója: az igazgat ; választott tagjai: Martinyi József, Májerszky Béla, Somogyi Gyula.

A főgimnázium tanártestülete.

a) Működő tanárok.

1. *Dr. Vietórisz József,* igazgató. Tanári éveinek száma 26; heti óráinak száma 16. Tanította a latin nyelvet az I. VII., a görög nyelvet az V., a bölcseletet a VIII. osztályban.

2. *Adorján Ferenc,* r. vallástanár, az ifjusági gyámintézet elnöke, az ifjusági könyvtár őre. Tanári éveinek száma 22; heti óráinak száma 19. Tanította az ág. h. ev. vallástant az I—VIII, a német nyelvet a VI. osztályban.

5. *Eltscher Simon,* r. tanár. Tanári éveinek száma 30. Súlyos betegsége miatt az egész évre szabadságot kapott.

4. *Dr. Kmetty Béla,* h. tanár. Tanári éveinek száma 3. Az egész éven át hadiszolgálatot teljesített.

5. *Kozák István,* r. rajztanár, az I. osztály főnöke, a rajzszertár őre. Tanári éveinek száma 16; heti óráinak száma 23. Tanította a rajzoló mértant az I—IV., a görögpótló rajzot az V-VIII., a földrajzot az I., a tornát az I. és V. osztályban.

6. *Dr. Leffler Béla,* r. tanár, a VIII. osztály főnöke, a Bessenyei-önképzőkör elnöke, az ifjuság cserkészcsapatának társvezetője. Tanári éveinek száma 7; heti óráinak száma 23. Tanította a magyar nyelvet az V. és VIII., a német nyelvet a IV., VII. és VIII., görögpótló magyart a VI., a történelmet a VI. és VIII. osztályban.

7. *Moravszky Ferenc,* r. tanár, a II. osztály főnöke, könyvtárőr, tápintézeti felügyelő. Tanári éveinek száma 29; heti óráinak száma 23. Tanította a latin nyelvet a II., VIII, a görög nyelvet a VIII., görögpótló magyart az V. osztályban.

8. *Dr. Popini Albert,* r. tanár, a III. osztály főnöke. Tanári éveinek száma 20; heti óráinak száma 23. Tanította a magyar nyelvet a IV., VI., VII., latin nyelvet a III. IV., történelmet az V., görögpótló magyart a VIII. osztályban.

9. *Dr. Schárbert Ármin,* r. tanár, a IV. osztály főnöke, a természetrajzi szertár őre, az ifjuság cserkészcsapatának társvezetője. Tanári

éveinek száma 4; heti óráinak száma 23. Tanította a földrajzot a II., természetrajzot a II., IV., V., német nyelvet a III., V., történelmet a III. és V. osztályban.

10. *Szalay Sándor*, r. tanár, a VII. osztály főnöke. Tanári éveinek száma 9; heti óráinak száma 23. Tanította a mennyiségtant III., IV., VIII., fizikát a VII., VIII., természetrajzot az I., VI., földrajzot a III. osztályban.

11. *Szokol Pál*, helyettesítő tanár, az V. osztály főnöke. Tanári éveinek száma 2; heti óráinak száma 24. Tanította a magyar nyelvet az I., II., a mennyiségtant az I., II., IV., VI. osztályban.

12. *Varga József*, r. tornatanár. Tanári éveinek száma 9. Az egész éven át hadiszolgálatot teljesített.

13. *Varga László*, r. tanár, a VI. osztály főnöke, a tanári értekezletek jegyzője, a második félévben az ifjusági ének- és zenekör vezető tanára. Tanári éveinek száma 6; heti óráinak száma 23. Tanította a magyar nyelvet a III., a latin nyelvet az V., VI., történelmet a VII., görögpótló magyart a VII., tornát a II., III., IV., VI., VII., VIII. osztályban.

14. *Zimmermann Rezső*, r. tanár. Tanári éveinek száma 16. Az egész éven át hadiszolgálatot teljesített.

15. *Dr. Bartók Jenő*, ref. lelkész. Tanári éveinek száma 26; heti óráinak száma 16. Tanította a ref. vallástant az I—VIII. osztályban.

16. *Dr. Bernstein Béla*, főrabbi. Tanári éveinek száma 7; heti óráinak száma 6. Tanította az izr. vallástant a VI—VIII. osztályban.

17. *Friedmann Vilmos*, rabbi. Tanári éveinek száma 7; heti óráinak száma 10. Tanította az izr. vallástant az I—V. osztályban.

18. *Rojkovich Pál*, g. k. hitoktató. Tanári éveinek száma 1; heti óráinak száma 4. Tanította a g. k. vallástant az I—VIII. osztályban.

19. *Müller Jenő*, r. k. hitoktató. Tanári éveinek száma 4; heti óráinak száma 10. Tanította a r. k. vallástant az I—VIII. osztályban.

20 *Kovács Árpád*, polg. isk. tanár. Tanári éveinek száma 4. Az év első felében tanította a műéneket.

21. *Zsák Endre*, énekvezető. Tanári éveinek száma 29; heti óráinak száma 2 Tanította az ág. h. ev. egyházi éneket az I—IV. osztályban.

22. *Dr. Mikecz Miklós*, gyakorló orvos Tanári éveinek száma 7.

b) Nyugalmazott tanárok.

23. *Martinyi József*, 1903. szeptember 1. óta ny. igazgató, a magyar nyelv és történelem tanára, a Ferenc József-rend lovagja.

24. *Szlaboczky Imre*, 1906. julius 27. óta ny. tanár, a természetrajz és földrajz tanára.

Az elvégzett tananyag s a használandó tankönyvek.

A tananyagot az érvényben levő tanterv értelmében, a tanításra szánt idő megrövidítése miatt némi összevonással végeztük el. A részletes kimutatást, a hely kímélése céljából, ez alkalommal is mellőzzük.

A magyar írásbeli dolgozatok címét a következőkben közöljük:

V. osztály. A nagy ellenség. — A király halála alkalmából tartott gyászünnepély leírása. (Iskolai.) — Mit beszél el Anonymus krónikája? — A mohácsi vész előzményeiről. — Kossuth Lajos „A haza megmentéséről" szóló beszédének méltatása. — Teljesítsd komolyan kötelességedet! (Buzdító beszéd.)

VI. osztály. A tanuló ifjuság kötelességei a háborúval szemben. — A magyar népdal méltatása. — Kisfaludy Károly „Mohács" c. költ. méltatása. — Vörösmarty Mihály „Szózat" c. költ. méltatása. — Arany János „Tetemre hívás" c. balladájának méltatása.

VII. osztály. Két legdrágább kincsünk: a hit és a haza. A halotti beszéd méltatása — A magyar népköltés a mohácsi vészig. — Balassi Bálint költészetének méltatása. — A kuruc költészet.

VIII. osztály. A tragikai összeütközés Kisfaludy K. „Iréne" c. szomorújátékában. — Vörösmarty Mihály lirájának méltatása. — Párhúzam Eötvös és Kemény regényei között. — Petőfi családias költeményei. — Az ember tragédijának méltatása.

Tankönyveink a jövő évre is változatlanul megmaradnak.

A főgimnázim szertárai.

A) Tanári könyvtár.

A harmadik hadi évben az előző évekéhez hasonló takarékoskodással gyarapitottuk szertárainkat. Vétel útján megszereztük ugyan a magyar tudományos és szépirodalom termékeinek legjavát, de könyvtárunk ily úton történt gyarapodását mégis szerénynek mondhatjuk ama gyarapodáshoz képest, amelyhez ajándékozás útján jutottunk.

Ugyanis intézetünknek volt hálás tanítványa, néhai *Dr. Kovács László* ezredorvos, akinek életét alig 42 éves korában a haza kívánta áldozatul, halála előtt azt a kívánságát nyilvánította önfeláldozó hűséggel ápoló neje előtt, hogy könyvtárát ajándékozza a nyíregyházi ágost. hitvall. evang. főgimnáziumnak, mint amely intézet őbenne a tudományok szeretetét felébresztette s azoknak ápolására serkentette, miért is úgy érzi, hogy iránta háláját valamiképen leróni kötelessége.

Java férfikorában elhúnyt derék és hálás tanítványunk eme nemes szivből fakadó kívánságát özvegye, dr. Kovács Lászlóné úrnő, hűségesen teljesitette, s intézetünknek ajándékozta azt az 542 kötetből álló könyvtárat, melyben nemcsak az orvosi és természettudomány általában, hanem a szépirodalom is nagyértékü művekkel van képviselve s amelynek értékét ezenfelül még térképek és műlapok fokozzák.

Intézetünk meghatottsággai fogadta a felajánlott könyvtárat, érte ehelyütt is hálás köszönetet mond, mivel ez a szakkönyvtár méltóképen egésziti ki a pár évvel ezelőtt elhúnyt *dr. Sum Ferenc* orvosnak ugyancsak intézetünk részére hagyományozott könyvtárát.

Hálás köszönetet mondunk özvegy Márky Elekné úrnőnek is, aki ismételten megemlékezett iskolánkról és újabban 81 kötet könyvvel gyarapitotta főgimnáziumunk könyvtárát.

A főgimnázium részére érkezett *többi ajándék* a következő:

A nagymélt. kultuszminiszteriumtól: Hivatalos Közlöny, Néptanitók Lapja.

A Kisfaludy Társaságtól: Négyessy László: „Arany“ (25 példányban.)

Az ógyallai csillagvizsgálótól: Csillagászati észleletek I.

A Nyíregyházi Takarékpénztár Egyesület: A nagy háború írásban és képben. Északon és délen I—II. A nyugati harctér;

Jóba Elek úr a Nyírvidék, dr. Milotay István úr az Uj nemzedék, Dr. Vietórisz József főgimn. igazgató az Egyetemes Philologiai Közlöny 1917. évi folyamát küldi ajándékul intézetünknek.

Ezeken kívül a magyarországi középiskolák értesítőik cserepéldányait küldték meg iskolánknak.

Vétel ú.ján szereztünk 37 kötet könyvet, előfizettünk 38 tudományos folyóiratra és folytatásban megjelenő munkára.

Könyvek vásárlására, folyóiratok előfizetésére kiadtunk 676 K 10 filtért.

A tanári könyvtár állománya 4066 mű, 8198 kötetben, 36.270 K 10 fillér értékben.

B) Ifjusági könyvtár.

Az ifjusági könytár a folyó iskolai évben vétel útján 172 művel, illetve 207 kötettel gyarapodott. Néhai dr. Kovács László hagyatékából ajándékozás útján 156 kötet jutott a könyvtár birtokába.

A könyvtárra fordított összeg 880 K 05 fill.

C) Természettani szertár.

A természettani szertár gyarapodása az elmúlt iskolai évben:

1 drb. Gansl-féle régi-tipusu Watt számláló, értéke 50 kor., a helybeli vaillamossági részvénytársaság ajándéka.

1 drb. csillagászati távcső néhai dr. Kovács László hagyatékából 200 kor. értékben.

D) Természetrajzi szertár.

A természetrajzi szertár gyarapodása az elmúlt iskolai évben:

1 drb. emberi koponya (Dr. Kovács László orvos hagyatékából; Török Gyula gyógyszerész úr ajándéka.)

A szertár leltározása folyamatban van.

E) Rajzszertár.

Rajzszertárunk a folyó iskolai évben sem vétel, sem ajándék útján nem gyarapodott.

Adatok az év történetéhez.

1. Iskolánk és a háboru. A napok hónapokká, a hónapok évekké nyúlnak, és még mindig nincs vége a minden szellemi és anyagi értéket rohamosan emésztő világháborúnak. Mennyit kell dolgoznunk és mennyit kell áldoznunk, hogy csak némileg is pótoljuk határtalanúl nagy veszteségeinket! S mekkora lelkesedésre és mekkora erőre lesz szükségünk a romok eltakarításához s a jövő megalapozásához!

Mennél tovább tart a háború, annál inkább kívánjuk a békét, mint az iskola nyugodt és sikeres munkájának legnagyobb biztosítékát.

Iskolánk működésének a háború harmadik évére vonatkozó adatait a következőkben közöljük.

1. *Az intézeti épület* ebben az esztendőben is zavartalan rendelkezésünkre állott; változásokat, károkat nem szenvedtünk.

A hosszantartó és szokatlanul kemény tél miatt sok bajunk volt a fűtőanyag előteremtése körül, anélkül azonban, hogy ez okból a tanításnak szünetelnie kellett volna.

A tanítási órák a rendes időben délelőtt voltak. Öt tanerő hiánya miatt az előirottnál 31-el kisebb óraszámban, az anyag némi megrövidítésével, egyébként minden fennakadás nélkül végeztük a munkát.

2. *A tanártestület tagjai* közül hadba vonúltak:

Zimmermann Rezső, rendes tanár, Prezmysl átadása óta hadifogságban van a szibériai Peszcsankában;

Varga József, tornatanár, a déli harctéren szolgál;

Dr. Kmetty Béla, helyettes tanár, szintén hadiszolgálatot teljesít.

Az egyik modern filologiai és az állandó helyettes tanári tanszék üresen áll.

A hiányzó tanárok helyett az itthon maradtak tanítottak. Átlagos óratöbbletük hat óra volt. Háborús vonatkozásu munkásságuk a háború tanulságainak értékesítésében és feldolgoztatásában, az iskolán kívül pedig a hadsegélyő társadalmi mozgalmak támogatásában mutatkozott. A tehetősebbek hadikölcsön-jegyzése huszonötezer koronára emelkedett.

3. *A tanúló ifjuság tagjai* közül 127 a hadbavonúltak száma; ezekből önként jelentkezett 10, besoroztatott 117. A sorsukra vonatkozó adatok gyűjtése folyamatban van. A régibbek közül, akik szintén úgyszólván az iskola padjáról mentek a harctérre, hárman, névszerint: Csengery József, Szitha Sándor és Varchol Károly, hősi halált haltak.

Ifjuságunk gyűjtése hadsegélyző célokra:

Katonáink karácsonyi ajándékára 474 kor. 10 fill., hadikölcsön jegyzésére 637 kor. 30 fill. Az utóbbi cimen eddig befolyt összegekből 2000 kor. értékü hadikölcsönt jegyeztünk.

Fizetett továbbá az ifjuság:

Gyászjelvényekért 20, az anya- és csecsemővédelem céljaira 24 kor. 88 fill.-t.

Szederlevelet és gyógynövényeket is gyüjtött az ifjuság.

Ugyancsak az ifjuság által rendezett hangverseny tiszta jövedelme 809 kor. 82 fill. volt a hősi halált halt tanúlók emlékalapjára.

Mezőgazdasági munkára 16 tanúló jelentkezett, kiknek elhelyezéséről gondoskodni igyekezünk.

Az Erdélyből hozzánk menekült 33 tanúló szükségleteit, a hatóság támogatásával, tőlünk telhetőleg fedeztük.

4. *A háború hatása* a tanúlmányi előmenetelre, szorgalomra, viseletre, vallási és erkölcsi érzületre lassan-lassan kedvezőtlenül alakúl. Közöny váltja fel az érdeklődést, ernyedés a nekibuzdulást, felületesség az önbirálatot. Katona-tanítványaink egy része inkább hadi szolgálatának jutalmául, mint lelkiismeretes munkájának ellenértékéül várja a bizonyítványt, ami a jövő nemzedék értelmiségi és erkölcsi szempontjából egyaránt aggasztó jelenség. Intézetünk az ifjuságnak ezt a meggyőződését nem fogja magáénak vallani, ezt a törekvését nem fogja támogatni.

Helyi társadalmunknak intézetünk iránt tanusított figyelmére és jóakaratára különben nem lehet panaszunk már csak azért sem, mert ennek számos külső megnyilatkozásával is találkoztunk.

Tanítványaink létszáma, a magántanúlóknak is figyelembevételével, oly magasra emelkedett, hogy aligha van hazánkban a mienknél népesebb középiskola. Különösen nagy volt a magasabb pályákra készülő leánytanúlók száma, ami a jövőben fokozatosan csökkenni fog, mert már a következő tanévben megnyílik a helybeli ág. h. ev. leánygimnázium és felsőbb leányiskola. Szivből üdvözöljük a testvérintézetet és létesítőit, akik ez ügynek előkészítése és megvalósitása körül elismerésre méltó munkát végeztek.

Legnagyobb szükségletünkön, ami a párhúzamos osztályok hiányában jelentkezik, nem segithetünk mindaddig, amig véget nem ér a romboló világháború.

2. **A kormányzó tanács működése.** A főgimnázium kormányzó tanácsa ebben az évben is a legnagyobb körültekintéssel és kiváló jóakarattal intézte a hatáskörébe eső ügyeket. Intézkedett a tanév szorgalmi ideje és a leánytanulók felvétele ügyében; gondoskodni igyekezett az üres tanszékek betöltéséről; kiutalta a tanárok részére esedékes korpótlékokat; lekötelező szivességgel emlékezett meg az igazgató 25 évi tanári működéséről; elintézte a tandíj és tápintézeti díj elengedéséért beadott kérvényeket; kiosztotta az ifjuság részére megszavazott jutalom- és ösztöndíjakat; újabb hadikölcsönt jegyzett 4000 korona értékben; megvizsgálta és jóváhagyta az intézet számadásait; tűzkár ellen kétszeres összegre biztosittatta az iskolai helyiségeket; az 1912. évi XXXV. t. c. értelmében nagylelküleg gondoskodott, bár egyelőre csak ideiglenesen, a tanárok családi pótlékáról; méltányos rendkivüli támogatásban részesitette az intézet szolgaszemélyzetét. A kormányzó tanácsnak mindezen intézkedése gondos irányitásra, céltudatos törekvésre és odaadó buzgalomra vall, amiért úgy az ifjuság, mint a tanártestület részéről a legteljesebb elismerés illeti meg őt.

3. **A tanártestület és tanári tanácskozások** Három kartársunk hadbavonulása és két tanszék üresen maradása miatt igen nagy erőfeszítéssel kellett tanító és nevelő munkánkat végeznünk. A hadbavonultakat kötelességszerüleg helyettesitettük; az üres tanszékek után járó javadalom a tanártestület részére folyósittatott.

Súlyos veszteség érte a tanártestületet és az intézetet egyaránt *dr. Prőhle Vilmos* lemondásával és *Eltscher Simon* nyugalombavonulásával. Dr. Prőhle Vilmos 16 évet töltött intézetünk szolgálatában, s ez idő alatt úgy tudományos képzettségével és pedagógiai rátermettségével, mint hasznos köztevékenységével és szives előzékenységével sok tisztelőt és jóbarátot szerzett magának. Eltscher Simon kartársunk 30 évre terjedő munkásságát elejétől végig a mi iskolánknak szentelte, s különösen nagy kötelességtudásával és humánus bánásmódjával a hálás tanitványok ezreinek elismerésére tette magát érdemessé. Szivből kivánjuk, hogy az isteni gondviselés más munkakörbe távozott kartársunkat a megérdemelt továbbemelkedés, kórsággal vívódó barátunkat pedig a jobb egészség és zavartalan nyugalom áldásával kisérje!

Dr Prőhle Vilmos helyére a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *dr. Lefler Béla* választott rendes tanárt nevezte ki, Eltscher Simon egyévi szabadságoltatása idejére helyettesül a kormányzó tanács *Szokol Pál* alapvizsgálatot tett tanárjelöltet alkalmazta. A tanév végén tehát három tanszékre kellett pályázatot hirdetnünk.

Ugyancsak a tanév elején *Melles Géza* gör. kath. hitoktató, a tanév közepén pedig *Kovách Árpád* műének-tanító vált meg állásától. A távo-

zóknak szíves Isten hozzád-ot mondva, testvéri szeretettel fogadtuk a *Rojkovich Pál* személyében kinevezett új hitoktatót, nemkülönben szíves kartársi érdeklődéssel kísértük *Varga László* kollegánk munkáját, akit a kormányzó tanács ideiglenesen a műének tanításával s az ifjusági zenekör vezetésével bizott meg.

A tanári létszám megfogyatkozása miatt beállott nehéz helyzetben a tanitás zavartalan menetét az tette lehetővé, hogy *dr. Schárbert Ármin, Szalay Sándor, Szokol Pál, Varga László* tanárok és *az igazgató* erre az évre is fölmentést kaptak a katonai szolgálat alól.

Egyébként a tanártestület 17 értekezleten tanácskozott az iskola tanulmányi és fegyelmi ügyeiről, valamint a hatáskörébe eső más kérdésekről.

Az irodalom terén *dr. Leffler Béla* és *az igazgató* munkálkodott. Dr. Leffler Béla a szabad liceumban is előadást tartott *A háborús Berlin*-ről.

4. **Tanulmányi rend.** A tanévet szeptember hó 30-án kezdtük meg és junius hó 13-án végeztük. A tanitás az egész éven át zavartalanul folyt; az órákat a délig terjedő időben egyfolytában tartottuk meg.

A tantárgyak ellátása a szakszerüség szempontjából nehézségekbe ütközött; ezeket ügyszerető kötelességérzettel igyekeztünk legyőzni. A tornából 8, a többi tárgyból, főként a nyelvekből 23, összesen 31 órát vettünk el, hogy távollevő és hiányzó kartársainkat helyettesíthessük. Szépirást és rendkivüli tárgyakat nem tanitottunk.

Ifjusági egyesületeinket megfelelő vezetés mellett szerveztük és kellő ellenőrzés alatt tartottuk. Úgy ezekben, mint a tanitás keretében minden alkalmat felhasználtunk az alkoholellenes mozgalom és az állatvédelem támogatására.

A tanúlók fölvételéről, számáról, számuk változásáról s különböző viszonyairól statisztikai kimutatásunk nyújt tájékoztatást.

Erdélyi menekült tanúlók. A román betörés következtében földönfutókká vált s vármegyénk területén elhelyezett családok gimnáziumi tanúló gyermekeit, számszerint 33-at, magyar vendégszeretettel fogadtuk iskolánk falai közé. Nemcsak díjmentesen vettük fel, hanem tankönyvekkel és irószerekkel is elláttuk őket. Az országos nyugdíjintézetre fizetendő összeg elengedése iránt felterjesztést intéztünk a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. Az arra szorultak ruházatáról Szabolcsvármegye és Nyíregyháza város gondoskodott, jótékony családoknál egyesek teljes ellátást kaptak. Tulnyomó részük nyomban visszatért, mikor ennek a lehetősége bekövetkezett; egy tanúló, mint besorozott katona, az első félév végén nyert bizonyitványt, hatan a tanév végéig itt maradtak és vizsgálatot is tettek. Nagy örömünkre szolgált

gróf Majláth Gusztáv erdélyi róm. kath. püspök úr látogatása, akit megelégedéssel vett tudomást it'eni híveinek a körülményekhez képest tűrhető sorsáról.

6. **Leánynövendékeink** száma 73-ra emelkedett; közülök 59-en bejáró tanúlók voltak. Egyetemes közgyűlésünk erre vonatkozó föltételeinek pontos megtartása lehetővé tette, hogy minden zavaró körülmény elkerülésével vehessenek részt a tanítási órákon; tanúlmányi és fegyelmi tekintetben egyaránt kifogástalanul képezték magukat a felsőbb tanúlmányokra. A jövő tanévre az I és V. osztályba nem veszünk föl bejáró leánytanúlókat, mert egyházközségünk áldozatkész kezdeményezésére megnyílik a helybeli ág. h. ev. leányközépiskola; azt azonban igen méltányosnak tartjuk, hogy a többi osztályba lépők a felsőbb hatóságok további engedélyével akadály nélkül végezhessék tanúlmányaikat a mi főgimnáziumunkban.

7. **Mezőgazdasági tanfolyam.** *Lukács Vilmos* helybeli gépkereskedő úr ennek a tanévnek az elején is szervezte az előbbi évben oly sikeresnek bizonyúlt mezőgazdasági tanfolyamot a felsőbb osztályokba járó 48 tanúlóval, a kívánt eredmény azonban a résztvevők nagy részének hadbavonúlása s az itthonmaradtak egyre csökkenő érdeklődése miatt ez alkalommal nem volt elérhető. Ugyanilyen okokból nem vállalkozhatott a tanártestület a várostól kapott föld megműveltetésére sem, aminek az ifjuság munkájától független egyéb föltételeiről az idén különben is nehezebben tudott volna gondoskodni, mint a múlt évben. A tavalyi munkának részletesen elszámolt tiszta jövedelme 465·95 K értékben a tápintézet pénztárába folyt be. A felsőbb hatóságok rendelete értelmében erélyesen figyelmeztettük ifjainkat a kerti és mezei munkában való részvétel hazafias kötelességére; a szünidőben végzendő mezőgazdasági munkára 16 tanúló jelentkezett.

8. **Valláserkölcs és fegyelem.** Az ifjuság erkölcsi gondozása, vallásos érzületének ébrentartása és fejlesztése, különösen pedig az önfegyelemre szoktatás, ebben az évben is gondunk tárgya volt.

A tanítást mindennap imával kezdtük és végeztük, az istentisztelet látogatását minden felekezetü tanúlótól megköveteltük. Az ág. h. ev. ifjuság részére a vallástanár a téli hónapokban ifjusági istentiszteletet tartott, s ugyancsak az evangelikus ifjusággal együtt testületileg járultunk az Úr asztalához, amely alkalommal *Krieger Mihály* lelkész úr végezte az egyházi funkciót. Szivességéért ez úton is köszönet mondok. A hitoktatók valamennyien az intézet helyiségében tanítottak; a tanártestület tagjai élénk részt vettek az egyházi életben és munkában.

Az ifjuság fegyelmezése körül tőle telhetőleg minden eszközt felhasználni igyekezett a tanártestület. Atyai szeretetének folytonos gyakor-

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

lása közben atyai szigorusággal intézte el a fölmerült fegyelmi ügyeket, amelyeknek túlnyomó része a háboru izgató hatására s a szülői gondozás érezhető hiányára vezethető vissza. Nem győzzük eléggé hangsúlyozni a rendszeres munkának páratlanúl nevelő erejét s a drága idő hasztalan fecsérlésének káros következményeit. Különösen az útcán való céltalan tartózkodástól s az azzal járó bajoktól kellett fiainkat óvnunk. Súlyosabb természetü fegyelmi vétség miatt négy tanúlót eltanácsoltunk.

9. **Egészségügyi állapot.** Az ifjuság egészségének gondozása az iskolaorvos feladata volt, aki mindjárt a tanév elején szem- és fülvizsgálatot tartott s himlőoltást kétszer is végzett az intézetben. Ez utóbbi munkában részt vett *dr. Hoffmann Emil* városi orvos úr is.

Általában véve elég kedvező volt az egészségi állapot úgy az ifjuság, mint a tanártestület körében; a fölmerült néhány járványos eset nem követelt nagyobb áldozatokat.

Fájdalommal vettünk végső búcsut *Várallyay Gyula* VI. oszt. tanítványunktól, akit szüleinek végtelen bánatára gyógyíthatatlan szivbaja döntött sírba. Március 14-én húnyt el a pályatársaitól különösen kedvelt ifju; sírjánál Kovách Dénes VII. oszt. tan. mondott gyászbeszédet. A mélyen sújtott szülők előtt a tanártestület küldöttségileg fejezte ki részvétét.

10. **Iskolai ünnepek.** A hazafias és protestáns érzület mélyítése céljából ebben az évben is több ünnepet tartottunk. Ilyenek voltak:

a) Szeptember hó 30-án *tanévmegnyitó ünnep* a diszteremben.

b) Október hó 6-án: *aradi vértanúk emlékünnepe* a templomban.

c) Október hó 31-én *a reformáció emlékünnepe* a templomban.

d) November hó 1-én: a háborúban elesett és városunkban eltemetett *hősök gyászünnepe* a barakk-temetőben.

e) November hó 26 án-án *I. Ferenc József király halála* alkalmából gyászistentisztetet a templomban.

f) November hó 30-án: ugyanezen okból *iskolai gyászünnep* a diszteremben.

g) December hó 30-án: *IV. Károly király megkoronáztatása* alkalmából istentisztelet a templomban.

h) Január hó 3-án: ugyanezen okból *iskolai ünnep* a diszteremben.

i) Március hó 3-án *Arany János* születésének századik évfordulója alkalmából az önképzőkör háborus délutánja a tornacsarnokban.

j) Március hó 15-én: *nemzeti ünnep* a tornacsarnokban.

k) Május hó 26-án: *tanévzáró ünnep* a tornacsarnokban.

Ünnepeinket a szülők és tanügybarátok nagy érdeklődéssel kísérték; kegyeletes célu háborús délutánunk szép anyagi sikerrel is járt.

11. **Hivatalos látogatás.** Az állami főfelügyelet gyakorlására

ebben az évben is *Géresi Kálmán* debreczeni tankerületi főigazgató úr nyert megbízást. Hivatalos látogatását a főigazgató úr február hó 22—24. napjain végezte. Május hó 14-én *Fischer Miklós* iglói ág. h. ev. főgimnáziumi igazgató úr látogatta meg intézetünket a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszer úrnak rendelete alpján, főleg a matematikai tanítás módszerének és eredményének megfigyelése céljából. Mindkét látogatás kiválóan alkalmas volt arra, hogy intézetünk számára hasznos gyümölcsöket teremjen

12. **Érettségi vizsgálat.** Érettségi vizsgálatot az 1916—7. tanévben háromszor tartottunk.

a) Március hó 2-án, a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak 2275/1917. sz. rendelete alapján, a katonai szolgálatra alkalmasnak talált 10 tanulóval. A vizsgálatot az igazgató vezette. Jelesen felelt meg *Szamuely György;* jól felelt meg *Fogoly Mihály;* megfelelt 5; javítóvizsgálatra utasittatott 3 tanuló, akik a főhatóság engedélyével az ápr. hóban tartott vizsgálaton sikeresen javítván, szintén éretteknek nyilvánittattak.

b) Április hó 14-én, ugyancsak a fentidézett rendelet alapján, a tanfolyamot végzett 9 tanulóval. A vizsgálatot ez alkalommal is az igazgató vezette. A jelöltek közül a követelményeknek megfelelt 5, javítóvizsgálatra utasittatott 2, ismétlő vizsgálatra utasittatott 2 tanuló. A javító vizsgálatra utasitottak a főhatóság engedélyével a junius hóban tartott vizsgálaton sikeresen javítván, szintén éretteknek nyilvánittattak.

c) A tanév végén tartott rendes érettségi vizsgálatra 27 tanuló jelentkezett, köztük 2 leány-magántanuló is.

A VIII. osztály ág. h. ev. tanulóinak május hó 11-én tartott vallástani vizsgálatára egyházkerületi biztosul az igazgató küldetett ki. Az érettségi vizsgálat elnöke *Duszik Lajos* miskolczi ág. h. ev. lelkész úr volt. A tanügyi kormány egyik vizsgálaton sem képviseltette magát.

Az érettségi vizsgálat irásbeli része május hó 21—23. napjain folyt le; a szóbeli vizsgálatot junius hó 4—7. napjain tartottuk meg. A vizsgáló bizottság az irásbeli dolgozatok alapján mind a 27 tanulót szóbelire bocsátotta. Ennek eredménye a következő:

jelesen felelt meg *Ébner Sándor, Halász Imre, Kuzaila Péter;*

jól felelt meg *Bleuer Bertalan, Burger Sándor, Délczeg Elek, Fleiner László, Grünbaum Izor, Hartstein László, Palla Zoltán, Szabó Irén, Vitéz Gyula, Ziner Jolán;*

megfelelt 11, javító vizsgálatra utasittatott 3 tanuló.

A három vizsgálaton tehát összesen 41 tanuló kapott sikeres érettségi bizonyitványt. Ezek közöl theologiai pályára lép 2, jogira 2, orvosira 6, gyógyszerészetire 1, technikaira 2, gazdaságira 5, kereskedelmire 2, közhivatalnokira 1, erdészetire 2, katonai kötelezettségének tesz eleget 10 tanuló.

Ifjusági egyesületek.

A) Ág. h. ev. gyámintézet.

A tanév elején megalakult ifjusági ág. h. ev. gyámintézet elnöke ez évben is *Adorján Ferenc* tanár volt. Az egyesület számadásait a következőkben ismertetjük:

a) **Bevétel:**

1. Az ev. növendékek adományaiból 101·52 K. 2. Hadikölcsön kamata 60·— K. 3. Tőkekamat 8·48 K. 4. Offertórium 25·44 K. Összesen 195·44 K.

b) **Kiadások.**

1. Előfizetés az „Ébresztőre“ 20 42 K. 2. Egyházmegyei gyámintézetnek 55·— K. 3. Tőkésítésre 120·02 K. Összesen 195·44 K.

c) **Gyámintézeti tőke:**

1. Hadikölcsön-kötvényen 1000·— K. 2. Betétkönyvön 305·54 K. Összesen 1305·54 K.

Az 1000 koronás hadikölcsön-kötvényt és a Szabolcsi Agrár Takarékpénztár 5702. sz. betétkönyvén elhelyezett 305·54 K tőkerészletet az igazgató őrzi.

B) Filléregylet.

Az ifjusági filléregylet vezető pénztárosi tisztségét a tanártestület, Eltscher Simon betegsége miatt, *dr. Popini Albert* tanárra bizta.

A számadásokat a tanártestület átvizsgálta és jegyzőkönyvbe vette.

Bevétel :

Pénztári maradvány 8·90 K. Begyült az I. osztályban 158·46 K, a II. osztályban 70·34 K, a III. osztályban 73·40 K, a IV. osztályban 70·— K, az V. osztályban 105·10 K, a VI. osztályban 115·70 K, a VII. osztályban 167·08 K, a VIII. osztályban 104·76 K. Hadikölcsön-kamat 66·— K. Vegyes bevétel 18·— K. Az 1916. december 31-én esedékes kamat 3·25 K. Összesen 960·99 K.

Kiadás :

1. A rozsnyói árvaháznak 10·— K. 2. Reformáció-emlékalapra 50·— K. 3 Hat vakok- és siketnémák intézetének á 5 korona, 30·— K. 4. Jutalomkönyvekre tanulóknak 478·20 K, 5. Tanulóknak jutalomdíj 290·— K. 6. Portó 1·54 K. Összesen 859·74 K.

A fölösleg, 101·25 K, a tőkéhez csatoltatott. A pénzintézeti betétkönyvet az igazgató őrzi.

C) Bessenyei-Önképzőkör.

Az ifjuság Bessenyei-Önképzőköre október hó 9-én alakult meg *dr. Leffler Béla* tanár elnök vezetése alatt 76 rendes taggal a VIII. és VII. osztály tanulói közül; a VI. osztály tanulói közül 26-an mint pártoló tagok vettek részt az üléseken.

A kör tisztviselői voltak: alelnök: *Bleuer Bertalan* VIII. o. t.; titkár: *Szamuely György* VIII. o. t., majd hadbavonulása után *Ébner Sándor* VIII. o. t.; főjegyző: *Kuzaila Péter* VIII. o. t.; aljegyző: *Kovách Dénes* VII. o. t.; pénztáros: *Czoch József* VII o. t.; háznagy: *Bakó Géza* VIII. o. t., majd hadbavonulása után *Hauer Emil* VIII. o. t.; zászlótartók: *Szakolczay Endre* VII. o. t., *Leövey Albert* VII. o. t., az előbbinek bevonulása után *Balázs János* VIII. o. t.

A kör tartott 1 alakuló, 15 rendes, 1 rendkivüli, 1 dísz- és egy záró-ülést. Március hó 3-án Arany János születésének 100-ik évfordulója alkalmából sikerült háborús délutánt rendezett, melynek jövedelmét, 809 K 82 fillért, a háborúban hősi halált halt tanulók emlékének megörökítésére fordítja.

A rendes üléseken 39 szavalat hangzott el; ezek közül dicséretet nyert 3; sikerült 14. A tagok 36 munkát adtak be elbirálás végett; ezek közül 5 jegyzőkönyvi dicséretben részesült. Szabadelőadást ketten tartottak.

A szokásos évvégi pályakérdések a következők voltak: 1. Tompa Mihály elbeszélő költészete 50 K. 2. Rajz Arany János életéből 40 K.

3. Néhány német háborús vers fordítása 30 K. 4. A románok Erdélyben 50 korona.

Mindössze a második és a negyedik kérdésre érkezett be egy-egy dolgozat. Rajz Arany János életéből pályakérdés díját *Bleuer Bertalan* nyerte el Thália c. munkájával. *Kovách Dénes* VII. érdemes munkájával a negyedik jutalmat kapta.

A kör bevétele 402 K 16 f., kiadása 258 K 76 f., a maradványon 150 K hadikölcsön-kötvényt jegyeztünk. A kör vagyona 1450 K hadikölcsön-kötvényekben az igazgató őrizetében; készpénz maradvány 9 K 80 f. a Nyiregyházi Takarékpénztár-egyesület 45955. sz. betétkönyvén.

Az olvasókör az idén is megalakult és működött.

D) Cserkészcsapat.

A cserkészcsapat ez évi munkáját a nehéz viszonyok, hely és idő hiánya meglehetős szűk keretek közé szoritották.

A téli hónapokban elméleti kiképzést tartottak az ifjak, megfelelő gyakorlatokkal kapcsolatban. Egy napos kirándulást rendezett a csapat: Tiszabercelre, Téglásra, Tokajba. Jól sikerült nagy kirándulást tartott a Magas-Tátrában. Résztvett az erdélyi menekültek elhelyezésében.

Ez évben alakult meg a Cserkész-otthon. Könyvtár is létesült 80 könyvvel és több folyóirattal.

Parancsnokok a következők voltak: *Dr. Leffler Béla* és *dr. Schárbert Ármin* tanár-tisztek, vezető segédtisztek: *Szamuely György* VIII. és *Czoch József* VII. oszt. tanulók. Ezen utóbbiak közül az első a titkári, a második pedig a pénztárosi tisztséget is viselte; főjegyző: *Geppel László* VII., aljegyző: *Balla András* V. oszt. tanulók voltak.

A csapat létszáma négy őrsben 50 volt. Pénztári forgalom: tagdíjból s egyéb cimeken befolyt 149·16 K, kiadás könyvekre, térképekre, felszerelésre stb. 140· K, készpénz-egyenleg: 9·16 K.

E) Ének- és zenekör.

A főgimnáziumi ének- és zenekör 1916. október hó folyamán alakult meg *Varga László* tanár elnöklete és *Kovách Árpád* ének- és zenetanitó vezetése alatt. 1917. március havában Kovách Árpád lemondván tisztségéről, a vezetést a kormányzó tanács megbizásából az elnök vette át. Az énekkarnak 35, a zenekarnak 12 tagja volt.

A kör nyilvánosan szerepelt az ifjusági és az évzáró-ünnepen.

Jutalom- és segélyforrások.

a) Intézetünk alapítványai.

1. *Adorján Ferenc*-alap: a kamatok a tőkéhez csatoltattak.
2. Özv. Augusztinyi Jánosné-alap (148·46 K): Geppel László VII., Priscsák Gusztáv VI. oszt. tanulók egyenként 74·23 K.
3. Bajuszkör-alap (9·70 K): Répánszki Lajos I. oszt. tan.
4. Özv. Barzó Jánosné-alap (16·17 K): Gerbár Ferenc II. o. tan.
5. Barzó Mihály-emlékalap (két évi kamat 201·77 K): Gömöry Frigyes IV. oszt. tan.
6. Bencs László-alap (100 K): Turcsán András IV. oszt. tan.
7. Dr. Békési Ignác-alap (15·04 K): Rojkovich Gábor I. o. tan.
8. Blau Pál-alap (200 K): Fenyvesi Miklós VIII., Goldstein József IV. oszt. tan. egyenként 100 K.
9. Bleuer Mór-emlékalap (51·70 K): Deutsch László VII. o. tan
10. Bleuer Sámuel és neje-alap (60·02 K): Bakos Jenő VI. o. tan.
11. Bodnár Gyula-emlékalap (24·26 K): Elek Gábor V. oszt. tan.
12. Burger Mihály-alap (24·30 K): Thoroczkay János I. oszt. tan.
13. Draskóczy - Benkő-alap (232·74 K): Kovácsi István VII., Vavra János VII. oszt. tanulók egyenként 116·37 K.
14. Glück Dávid-alap (48·57 K): Heves Ferenc IV. oszt. tan. 24·29 K, Borsy Sándor VIII. oszt. tan. 24·28 K.
15. Groák Zsigmond-alap (47·02 K): Balogh Miklós V. oszt. tan.
16. Haas Mór-alap (240·— K): Czoch József VII., Jakab Ferenc V., Hartmann Mór IV. oszt. tan. egyenként 80·— K.
17. Dr. Hajós Sándor-alap: a kamatok a tőkéhez csatoltattak.
18. Hoffer László-alap: (265·52 K): Enyedy-Kolhász Zoltán I. éves Ludovika-akad. növendék.
19. Hoffmann Adolf-alap (51·70 K): Deutsch József IV. oszt. tan.
20. Hudák Lajos-alap (17·49 K): Simonides József II. oszt. tan.
21. Jánószky András-alap (45·26 K): Vietórisz István I. oszt. tan.
22. Özv. Jánószky Andrásné-alap (45·26 K): Fazekas László IV. o. tan.

23. Kolner Illésné-alap (19·43 K): Belánszky Barna IV. oszt. tan. 9·72 K, Hornyák József II. oszt tan. 9·71 K.

24. Kornstein Ignác-alap (119 76 K): Vitéz Gyula VIII., Eördögh Dezső III. oszt. tan. egyenként 59·88 K

25. Kossuth Lajos-emlékalap (100 K): Fogoly Mihály VIII. o. tan.

26. Kovács László-alap (97·24 K): Cservenák Gyula VI. oszt. tan.

27. Özv. Kovács Mihályné-alap (9·68 K): Csécsy László I. oszt. tan.

28. Lukács Ödön-alap (100 K): Vietórisz József VII., Bleuer Bertalan VIII. oszt. tan. egyenként 50 K.

29. Mandel Ábrahám és neje-alap (48·57 K): Guttmann László IV. oszt. tan.

30. Mányik József és Meskó Dorottya-alap (97·23): Schröder Brunó VI. oszt. tan. 48 62 K, Nádosy Sándor V. oszt. tan. 48 61 K.

31. Mészáros Ferenc-alap (21·72 K): Vavra János VII. oszt. tan.

32. Moravszky-Ferenc-alap (24·12 K): Vietórisz István I. oszt. tan.

33. Nikelszky Andor-alap: a kamatok a tőkéhez csatoltattak.

34. Nikelszky Jenő-alap (97 22 K): Papp Ferenc IV. éves theologus.

35. Nikelszky Lajos-alap (48·68 K): Salzmann Géza III. oszt. tan.

36. Oláh Mihályné-alay (19·42 K): Benkő Sándor III. oszt. tan.

37. Palitz Mihály-alap (120 K): Simkovic Sándor VI. oszt tan. 85 K, Hajtmánszky Lajos IV. oszt. tan. 35 K.

38. Peterman Mária-alap (205·90 K): Balázs János VIII., Szabó Mihály VII., Priscsák Gusztáv VI., Nádosy Sándor V. oszt. tan. egyenként 25· K. Róth Ignác VII., Szikszay Sándor, Lehoczky László VI. oszt. tan. egyenként 10 K. Dorn Frigyes V. oszt. tan. 15·90 K, Nemes Sándor, Pereki Sándor V. oszt. tan. egyenként 15 K.

39. Reguly Sámuel-alap (95·18 K): Varga László IV. éves theologus és Kovácsi István VII. oszt. tan. egyenként 47·59 K.

40. Somogyi Dezső-alap: a kamatok a tőkéhez csatoltattak.

41. Somogyi Dezső-alap (9·55 K): Kubacska Pál IV. oszt. tan.

42. Ifj. Somogyi Gyula-alap (96·51 K): Vietórisz József VII. oszt. tanuló.

43. Stern Jenő-alap (24·29 K): Szóbel Rezső VII. oszt. tan.

44. Suták Antal és anyja-alap (56·10 K): Cservenák Gyula VI. oszt. tan.

45. Id. Szekeres János és neje-alap (56·75 K). Szabó Zoltán VII. oszt. tan.

46. Szopkó Alfréd-alap (59·58 K): Szopkó Ernő VII. oszt. tan.

47. Terényi (Tregjár) Ernő-alap (19·43 K): Ébner Sándor VIII. oszt. tan.

48. Török Péter és neje-alap (56 75 K): Holik Sámuel III. oszt. tan.

49. Ulmer János-alap (155·43 K): Popini Zoltán IV. oszt. tan. 80 K. Kubacska Pál IV. oszt. tan. 37·72 K, Hornyák József II. oszt. tan. 37.71 K.

50. Zoltán József-alap (9·52 K): Szathmáry József I. oszt. tan.

51. Zucker Henrik-alap (75·20 K): Mayer Béla IV. oszt. tan.

52. Zsiska Julia-alap (9·55 K): Turcsán András IV. oszt. tan.

53. Zsiska Mihály és neje alap (48·58 K): Tóth László III. és Antal Lajos II. oszt. tan. egyenként 24·29 K.

Összesen: 3746·37 korona.

b) Külső ösztöndijak.

1. Gróf Teleky-Róth Johanna-alapból 65—65 koronát kapott: Vietórisz József és Kovácsi István VII. oszt. tan.

2. Nyiregyháza város tanulmányi segélyéből 150 koronát kapott: Turcsán András IV. oszt. tan.; 100—100 koronát: Hornyák József II., Kubacska Gyula, Kubacska Pál IV., Jakab Ferenc V., Sipos Berta, Szabó Zoltán VII. oszt. tan.

3. Péchy Zsigmond-alapból 800 koronát kapott: Péchy György II. oszt. tan., 250 koronát Péchy Sándor VII. oszt. tan.

Összesen: 1930 korona.

c) Adományok.

1. Nyiregyházi Takarékpénztár-Egyesülettől (200 K): Ébner Sándor VIII., Radványi Sándor VI. oszt. tan. egyenként 100 K.

2. Reichmann József úrtól (100 K): Hornyák József II. oszt. tan. 50 K, Turcsán András IV., Palla Zoltán VIII. oszt. tan. egyenként 25—25 K.

3. A beiratás alkalmával felajánlott kisebb adományokból 28 koronát kapott Filep András IV. oszt. tan.

4 Liptay Jenő úrnak 50 K összegü adományát a segélyző könyvtár céljaira fogjuk felhasználni.

5. Az ifjusági Fillér-egyletből (290 K) 40—40 koronát kapott: Dankó István VII., Priscsák Gusztáv VI., Deák Endre V. oszt. tan.; 30—30 koronát: Belánszky Barna IV., Farkas Károly III. oszt. tan.; 20—20 koronát: Deák Jenő, Madar Zoltán, Tóth László III., Csendes József II. oszt. tan.; 15—15 koronát: Rojkovich Gábor, Répánszki Lajos I. oszt. tan.

6. Ugyancsak a Fillér-egyletből (478·20 K) jutalomkönyvel kapott: Hajós Erzsébet, Sipos Berta, Róth Gyula VII., Békefi Imre, Klár Mór Lajos, Mándi István, Pelczer Kálmán, Szesztay András, Fazekas Berta, Friedmann Róza, Hoffmann Mária, Popini Margit VI., Rochlitz Zoltán, Blau Erzsébet, Ébner Irén, Rosenblüh Erzsébet, Vietórisz Lenke V.; Korányi András, Rákosi Ernő, Róth Gyula, Steinhausz Béla, Blau Jolán IV.; Kauzsay Tibor, Török Gyula, Geduly Erzsébet, Geduly Margit, Mittelmann Anna III.; Fogel Dávid, Kaín Sándor, Szabó Nóra II.; Hoffer András, Balla Endre, Sárosi Margit I. oszt. tanulók.

Összesen: 1146·20 korona.

d) Érettségi vizsgálatot tett ifjak emlékalapja.

Az alap az elmult tanévben a következő hozzájárulással gyarapodott; Fogoly Mihály 10 K. Bakó Géza, Balázs János, Bányai Károly Bleuer Bertalan, Bodó Béla, Borsy Sándor, Burger András, Burger Sándor, Délczeg Elek, Ébner Sándor, Fenyvesi Miklós, Fleiner László, Grünbaum Izor, Hajdu Aladár, Halász Imre, Hartstein László, Hauer Emil, Kertész János, Kéry Gyula, Klár Elek, Komoróczy Imre, Kuzaila Péter, Mikecz Miklós, Nagy Tibor, Orbán Ferenc, Palla Zoltán, Radványi István, Rákosi Béla, Ruttkay István, Szabó Irén, Szakolczay Endre, Szakolyi Zoltán, Szamuely György, Szlaboczky Pál, Tahy Jenő, Tornay Lajos, Vitéz Gyula, Wirtschafter Zoltán, Ziner Jolán 5—5 K, Tatár István 3 K, Hulvej István 2 K. Összesen: 210 korona.

Áthozott összeg az 1916. évi dec. hó 31-ről ... 3330·75 K
Az 1916/17. évi hozzájárulás összege ... ... 210·— K

Az alapitvány összege: 3540·75 K,

mely összegből 2000 K hadikölcsön-kötvényen, a többi a Nyiregyházi Agrár Takarékpénztár 3546. sz. betétkönyvén elhelyezve a főgimnáziumi pénztáros őrizete alatt áll.

e) Az ifjuság hadikölcsön jegyzése.

Az 1916/17. évi gyüjtés eredménye a következő:

I. oszt. 103·70 K, II. oszt. 53·90 K, III. oszt. 77·50 K, IV. oszt. 42.70 K, V. oszt. 82·90 K, VI. oszt. 150.— K, VII. oszt. 79.20 K, VIII. oszt. 47·40 K. Összesen: 637.30 korona.

Ehhez a gyüjtéshez hozzáadva a múlt évről maradt 43·45 K, továbbá az V. oszt. gyüjtéseként pótlólag elszámolt 40 K összeget, ugyszintén a jegyzés napjáig beváltott szelvények értékét s a mult évi maradvány kamatait, az ötödik hadikölcsönre 800 koronát jegyezhettünk.

Az ifjuság összes hadikölcsön-jegyzése 2000 korona.

f) Uj alapítványok.

1. *Haas Ignác és neje* helybeli lakosok élte tavaszán elhúnyt Etelka eányuk emlékére 5000 koronás alapítványt tettek oly szegénysorsu tanúlók segélyezésére, akik a tápintézeti díjat megfizetni nem tudják. Ugyanők az egész éven át számos élelmezési cikkel saját termelési áron látták el a tápintézetet.

2. *Eltscher Simon tanár* az intézetnél töltött három évtizedre terjedő működése emlékére 1000 koronás alapítványt tett a tanítói pályára lépni szándékozó ifjak támogatására.

3. Az *Érettségi vizsgálatott tett ifjak emlékalapja* az intézet anyagi megerősítésére fog szolgálni.

4. *Várallyay Ferenc és neje* helybeli lakosok korán elhúnyt Gyula fiok emlékének megörökitésére 1000 koronás alapítványt tettek, szegénysorsu, jó előmenetelü tanúlók jutalmazására.

Az alapítólevelek szövegét helyszüke miatt a jövőben fogjuk közölni.

g) Tandíjmentesség.

A kormányzó tanács a tandíjból elengedett:

60—60 koronát 10 tanúlónak, összesen 600 K:
45—45 koronát 2 tanúlónak, összesen 90 K:
40—40 koronát tizenöt tanúlónak, összesen 600 K:
30—30 koronát huszonhat tanúlónak, összesen 780 K:
20—20 koronát húsz tanúlónak, összesen 400 K:
15—15 koronát hét tanulónak, összesen 105 K.

Az elengedett tandíj összege 2575 korona.

Az igazgató elengedett:

fölvételi díj címén hét tanúlónak 28 koronát.

gimnáziumi alap címén öt magántanúlónak 100 K-t, huszonhat nyilvános tanúlónak 52 koronát:

orvosdíj címén 34 tanúlónak 68 koronát.

ifjusági könyvtárdij címén nyolc tanúlónak 8 koronát.

Az elengedett fölvételi díjak összege 256 korona.

Összes elengedés a kötelezett díjakból 2831 korona.

Az Erdélyi menekült tanúlókat a kormányzó tanács mindenféle díjfizetés alól fölmentette.

Fogadják úgy az alapítók, mint az adományozók ez úton is az intézet hálás köszönetét!

Tápintézet.

A tápintézeti működésről szóló jelentésünket is nemes, emberbaráti cselekedet hírüladásával kezdhetjük. Ugyanis, hogy a tápintézet az elmúlt iskolai évben a maximális piaci árak idején is megnyílhatott, azt Haas Ignác úrnak ritka szép elhatározása tette lehetővé, aki a tápintézeti élelmezés céljaira bőkezüen felajánlotta uradalmának terményeit a háború előtt fizetett árakon.

Haas Ignác úr ezenfelül 5000 koronás alapítványt is létesített a tápintézet erősítésére. melyet az új alapítványok sorában is ismertettünk.

A körülmények ily kedvező alakúlása mellett is havi 50 koronában kellett az élelmezés díját fejenként megállapítani, mely összegből Vavra János VII., Dorn Frigyes V. o. t. havi 15—15 K, Simkovic Sándor VI., Pereki Sándor V. o. t. havi 10 10 K, Gömöry Frigyes IV., Gömöry István III o t. 5—5 korona elengedés5en részesült. Élelmezett a tápintézet 17 tanúlót.

A tápintézeti pénztár 1916. évi forgalmi kimutatását a számvizsgáló bizottság megvizsgálta, és megállapitotta, hogy az 1916. évben a tápintézeti folyópénztár bevétele 19,311 K 97 f., kiadásaa 19,252 K 05 fillér volt és igy a számadás 59 K 92 f. pénztári maradvánnyal zárult.

A tápintézeti folyópénztár vagyona volt 1916. dec. 31-ikén 22,593 K 45 fillér, mely összegből 18000 K hadikölcsön-kötvényekben, a többi betétkönyvecskéken van három helybeli pénzintézetben elhelyezve.

Az 1916 17. iskolai évben a tápintézeti pénztárt a következők segélyezték:

Szabolcsvármegye 400 K, Nyiregyháza város 100 K, helybeli evang. egyház 50 K, a pozsonyi ev. esperesség 24·75 K, kőszegi ev. egyház 4 K. Ujcsanálos egyházközség 3 K, veszverési ev. egyház 2 K, Nyiregyházi Takarékpénztár Egyesület 900 K, Nyiregyházi Kaszinó 50 K, Nyiregyházi Kölcsönös Segélyző-Egyesület 30 K, Szabolcsi Agrár Takarékpénztár 50 K, Nyiregyházi Fűszer- és Gyarmatáru r.-t. 100 K,

Nyirvidéki Takarékpénztár 50 K, Nyíregyházi Népbank r.-t. 20 K, Dombrádi Népbank 10 K, dr. Vietórisz József, főgimn. igazgató a tanulók által megmüvelt föld terményeinek eladási árából 465·94 K. Összesen 2259·69 K.

A nemeskeblü tanügybarátoknak ez úton is hálás köszönetet mondva, intézetünket további szives jóindulatukba ajánljuk.

A jövő 1917/18-ik iskolai évre vonatkozólag örömmel jelentjük, kogy Haas Ignác úr mindaddig, amig a háborús állapot tart, a tápintézeti élelmezés céljaira készségesen szállitja uradalmának terményeit békeárakon, és igy lehetővé teszi tanitványaink élelmezését havi 50 K-ért fejenként. A jeles és jó osztályzatu növendékeket évi 150—100 korona elengedés kedvezményében részesitjük.

A tápintézeti felvételért a kérvényeket 1917. augusztus 25-ig kell a főgimnáziumi igazgatósághoz beküldeni.

A tanulók névsora.

I. OSZTÁLY.

Auspitz Andor,
Balla Endre,
Barth Lajos,
Barzó Jenő,
Belházi Károly,
Breckó István,
Csáki Gyula,
Csáki Lajos,
Csécsy László,
Csuka Andor,
Demarcsek Ferenc,
Déry Zoltán,
Dorosnyák Ernő,
Eperjesi Béla,
Fazekas László,
Ferenczi Mihály,
Fleiner Károly,
Fried László,
Fried Miklós,
Friedmann Pál,
Gávai Gyula,
Gergely Ferenc,
Glück József,
Goldmann Miklós,
Goldstein Gyula,
Grünwald Márton,
Guttmann Miklós,
Handzó Tibor,
Hartmann Ferenc,
Hartstein György,
Herr Béla,
Hoffer András,
Holczer József,
Hódy Károly,
Jánószky Tibor,
Kis Andor,
Klein Elemér,
Klein János,
Kovács Gábor,
Kovács László,
Kovács Sándor,
Kőmíves Géza,
Krska Miklós,
Kusnyerik János,
Lengyel Endre,
Miselbach László,
Motoska Gyula,
Murányi László,
Nandrássy János,
Palitz István,
Pataky Miklós,
Pápai György,
Pásztor József,
Prisztauka László,
Raksányi Sándor,
Répánszki Lajos,
Rojkovich Gábor,
Rosenblüh Károly,
Rosenstein József,
Rubin Nándor,

Salamon Miklós,
Salzmann Ottó,
Sarok Gyula,
Stark Tibor,
Styevó László,
Szabó József,
Szabó Pál,
Szathmári József,
Székely Zoltán,
Szommer József,
Thoroczkay János,
Vay Zoltán,
Veres Lajos,
Vertse Albert,
Vietórisz István
Weisz Miksa,
Závaczki Mihály.

Kimaradt:

Fejér István,
Grünstein Béla,
Szabó Ferenc.

Magántanulók:

Dedinszky Endre,
Estók József,
Fränkl Laura,
Gerő Edit,
Gr. Hoyos Dorottya,
Klár János,
Klein László,
Komoróczy Jenő,
Meisels Lili,
Murányi Magda,
Sárosi Margit,
Tóth Pál,
Török Sarolta.

Vizsgálatot nem tett:

Guttmann Zoltán, magántanuló
Prok Erzsébet, „
Simkovic Lajos, magántanuló
Simkovic Vladimir, „

Összesen: 97.

II. OSZTÁLY.

Antal Lajos,
Bakos Zoltán,
Batta Jenő,
Csendes Sándor,
Csengery V. Dénes,
Dávid Imre,
Debrődi Lajos,
Erdős László,
Fedor László,
Fekete Sándor,
Fogel Dávid,
Friedländer Jenő,
Friedmann László,
Friedmann Sándor,
Fuchs József,
Führer Béla,
Gál László,
Geiger György,
Gerbár Ferenc,
Goldmann József,

Grósz József,
Guttmann Béla,
Gutmann Ernő,
Hajdu János,
Halmi Győző,
Hauberger Géza,
Hetey Bertalan,
Hoffmann Jenő,
Hornyák József,
Hrabovszky Sándor,
Juhász Pál,
Kain Sándor,
Katona István,
Kemény Ferenc,
Klein József,
Klein Marcel,
Klein Sándor,
Komoróczy Béla,
Komoróczy József,
Kresztyankó András,
Labai Lajos,
Malonyay József,
Mikecz Antal,
Milotay György,
Mogyorósi Gyula,
Német Dezső,
Pataky Lajos,
Pásztor László,
Pecze János,
Peller Kálmán,
Péchy György,
Pika Tibor,
Reök Pál,
Rochlitz László,
Sándorfi István,
Schwartz Miklós,
Simkó János,
Simonides József,
Sole Ernő,
Steiner László,
Steványik István,
Ströbl Gyula,
Várallyay Jenő,
Vitéz János,
Weisz Imre,
Weisz László,
Weiszkron László,
Wiesner Ernő.

Kimaradt:

Istványi Rezső,
Magyari Balázs,
Mihalik István,
Steiner Imre,
Szabó László,
Szabó Mihály,
Szellák Lajos,
Szenkovics Mihály.

Magántanulók:

Berényi Edit,
Botha Anna,
Botha M. Lenke,
Csengery Lili,
Doctor Edit,
Szabó Nóra.

Vizsgálatlan maradt:

Hoffmann Berta, magántanuló.

Összesen: 83.

III. OSZTÁLY.

1 Arday Lajos,
Aszalós Sándor,
Balczár Lajos,
Barucha Pál,
5 Batta Zoltán,
Bányai Lajos,
Benkő Sándor,
Csatáry György,
Czesznák Lajos,
10 Deák Jenő,
Debrődi János,
Dietz Ernő,
Dusa Sándor,
Eördögh Dezső,
15 Ercse Miklós,
Farkas Imre,
Farkas Károly,
Fekete Gyula,
Geiger István,
20 Gömöry István,
Gönczi István,
Gyekis András,
Hartmann Sándor,
Hartos Béla,
25 Henzsely Mihály,
Hoffmann János,
Holik Sámuel,
gr. Hoyos György,
Hrancsák László,
30 Huray Béla,
Kauzsay Tibor,
Klein Gyula,
Klein László,
Kollonay Dániel,
35 Kovácsi Sándor,
Krecsák János,
Langer Miklós,
Lefkovics Ervin,
Liener Jenő,
40 Madar Zoltán,
Magera József,
Magyar András,
Máczai Béla,
Megyery László,
45 Mikolay György,
Motoska Béla,
Noszágh András,
Orbán Sándor,
Petrikovits Gyula,
50 Preiser Zoltán,
Salzmann Géza,
Schneck László,
Schwartz Ernő,
Szabó Károly,
55 Szametz László,
Szinetár Gyula,
Szomjas László,
Tóth László,
Török Gyula,
60 Ujhelyi Sándor,
Vancsisin István,
Vince Béla,
Weisz Imre,
Weisz Sándor,
65 Zoltán Barna.

Kimaradt:

Gazda Lajos, Mátis Géza.

Magántanulók:

Ányos Miklós, Cserni Gizella,

Geduly Erzsébet,
Geduly Margit,
Klein Lajos,
Mittelmann Anna,
Noszkó István,
hg. Odescalchi Margit,
özv. Pók Dezsőné Horváth M.
Schwartz Miklós,
Szabó Lenke,
Szakolyi Miklós,
Szikszay Erzsébet.
Szikszay Pál,
Szücs László,
Uray Béla,
Záborszky Mária.

Vizsgálatot nem tett:

85 Szabó E. Z. Klára, magántanuló.

Összesen: 85.

IV. OSZTÁLY.

Bartha Béla,
Barucha József,
Belánszky Barna,
Benya László,
Csordás Ferenc,
Deutsch József,
Déry István,
Fazekas László,
Filep András,
Friedmann Zoltán.
Glancz Ernő,
Goldstein József,
Gömöry Frigyes,
Guttmann László,
Hajtmánszky Lajos,
Hartmann Mór,
Heves Ferenc,
Hoffmann Béla,
Jánószky Zoltán,
Klein József,
Klein Lajos,
Klein László,
Klementisz Károly,
Kopper Ernő,
Korach Károly,
Korányi András,
Krska Gyula,
Kubacska Gyula,
Kubacska Pál,
Kun Miklós,
Kusmerik László,
László Béla,
Magyar Lajos,
Matyasovszky József,
Mayer Béla,
Mezey Béla,
Mikolay József,
Mikolay Pál,
Murányi István,
Nyíry Aladár,
Nyíry László,
Palitz József,
Palitz Lajos,
Pap Sándor,
Pál Jenő,
Popini Zoltán,
Rákosi Ernő,
Róth Gyula,
Ruszinkó Jenő,
Schwarcz Győző,

Schwartz Sándor,
Schwarz László,
Steinhausz Béla,
Szakolyi István,
Szepesi László,
Szinetár Ernő,
Szmolár Pál,
Thuróczy Árpád,
Tót István,
Turcsán András,
Varga János,
Vertse Dezső,
Weisz Pál,

Kimaradt:

Deák László,
Ferencz Gyárfás,
Fulcz Alfréd,
Huszár Jenő,
Magyari Bálint,
Nagy Béla,
Nemes Sándor.

Magántanulók:

Blau Jolán,
özv. Pók Dezsőné Horváth M,.
Schröder Margit,
Vass Zoltán.

Összesen: 74.

V. OSZTÁLY.

Arday János,
Balla András,
Balogh Miklós
Barzó Lajos,
Bella Károly,
Berkovits Ernő,
Csatáry Zsigmond,
Cseh András,
Darvas Zoltán,
Deák Endre,
Dom Frigyes,
Ecsedy István,
Elek Gábor,
Farkas Viktor,
Fekete Gábor,
Fekete István,
Fischein Miksa,
Fleiner Rezső,
Friedmann Géza,
Gál Gyula,
Groák István,
Groszmann Sándor,
Grünberger József,
Hetey László,
Homicskó Jenő,
Jakab Ferenc,
Kerékgyártó József,
Komoróczy Tibor,
Krón Andor,
Lukács Ferenc,
Mikecz Tamás,
Moskovits Károly,
Nádosy Sándor,
Nemes Béla,
Orsovszky György,
Ország Gábor,
Palitz Pál,
Pataki Oktávián,

Pereki Sándor,
Péli Sándor,
Pika Zoltán,
Rochlitz Dénes,
Rothfuchs László,
Simkovits Andor,
Statkievitz József,
Szabó László,
Szakolczay Lajos,
Szokol Mihály,
Tóth Pál,
Weinberger József,
Weisz Ferenc,
Weiszkrón János.

Kimaradt:

Fernengel Károly,
Lupcsu István,
Simonyi István,
Szekeres Gergely.

Magántanulók:

Aczél Anna,
Blau Erzsébet,
Durst Gizella,
Eckert Erzsébet,
Ébner Irén,
Farkas Aranka,
Forin Gizella,
Friedmann Aranka,
Fuchs Margit,
Geiger Anna,
Guttmann Ilona,
Holik Zsófia,
Klein Erzsébet,
Kovács Jenő,
Kun Ferike,
Kupferstein Izrael,
Láng Éva,
Leövey Julia,
Matyasovszky László,
hg. Odescalchi Miklós,
Oltványi Mária,
Palitz Julia,
Révész Dezső,
Rosenblüh Erzsébet,
Rosenwasser Hermin,
Styevó István,
Treuhaft Helén,
Vietórisz Lenke.

Vizsgálatlan maradt:

Berta Mária, magántanuló
Dohnál Olga, „
Grósz Emil, „
Krámer Mária, magántauló
Veress Antal, „
Összesen: 89.

VI. OSZTÁLY.

Bakos Jenő,
Bakos Kálmán,
Balázs Pál,
Barczikay Tibor,
Békefi István,
Britz Pál,
Czesznák Sándor,
Czigány János,
Csengery Géza,
Cservenák Gyula,

Deutsch Imre,
Drucker Péter,
Eördögh László,
Faragó Andor,
Freud Sándor,
Gál József,
Gelbmann Imre,
Gönczy Sándor,
Hermann Gyula,
Jakobovics Miklós,
Kirtyán Lajos,
Klár Mór Lajos,
Kosztik Mihály,
Kovács István,
Kraemer Zoltán,
Kricsfalussy Jenő,
László Bertalan,
Lehoczky László,
Lengyel Kálmán,
Leövey Zoltán,
Lipschitz János,
Liptay György,
Mándi István,
Mígléczy Jenő,
Mikecz János,
Milotay László,
Molnár József,
Pelczer Kálmán,
Petrikovics László,
Pika Miklós,
Priscsák Gusztáv,
Pór Sándor
Radványi Sándor,
Rück Lajos,
Sárosi Olivér,
Schmitzer Béla,
Scholtz Lajos,
Schröder Brúnó,
Schwarz András,
Simkovic Sándor,
Sole Miklós,
Springer Béla
Szabó András,
Szabó István,
Szesztay Zoltán,
Szikszay Sándor,
Szvitán Károly,
Tamás János
Tatár Andor,
Vas Imre,
Vattamán András,
Várallyay István.

Kimaradt:

Csinády Gerő,
Szabó Endre.

Magántanulók:

Bánszky János,
Burger Mária,
Drimer Rebeka,
Endrei János,
Fazekas Berta,
Fráter Dóra,
Friedmann Ilona,
Frjedmann Róza,
Grünberger Margit,
Hoffmann Mária,
Kleín Irén,
Klein Margit,
Popini Margit,
Schönfeld József.

Vizsgálatlan maradt:

Csiki József, magántanuló,
Hajduk András, „
Leövey Andor, „
Popinl Erzsébet, „
Rumann Milos, magántanuló,
Struhl Gizella, „
Vida Pál „
Összesen: 85.

VII. OSZTÁLY.

Barzó István,
Barzó Pál,
Bányai Károly,
Bodnár Zoltán,
Bogara László,
Czoch József,
Dankó István,
Deutsch László,
Ercse Ferenc,
Ferenczy Nándor,
Fest Zoltán,
Gál Gyula,
Geiger Sándor,
Geppel László,
Guttmann Sándor,
Hartmann Jenő,
Hercz Ede,
Hulvej István,
Ignácz Nesztor,
Jakó Pál,
Kardos Endre,
Kemény György,
Klein Elemér,
Kovách Dénes,
Kovácsi István,
Lieber Adolf,
Leövey Albert,
Nagy András,
Nagy Árpád,
Oltványi Zoltán,
Orsovszky Jenő,
Paksy István,
Péchy Sándor,
Preiser Ernő,
Radványi István,
Rothfuchs János,
Róth Gyula,
Róth Ignác,
Ruttkay Miklós,
Salzberger Arnold,
Salzberger Dávid,
Sághy Lajos,
Szabó Mihály,
Szabó Zoltán,
Szentiványi István,
Szopkó Ernő,
Szóbel Rezső,
Vavra János,
Velenczey László,
Vietórisz József,
Vrábely György,
Weinberger Miklós,
Wohlmann Ferenc.

Kimaradt:

Gub Márton,
Szabó László,
Szilágyi Zoltán,
Tar Mihály.

Meghalt:
Várallyai Gyula.

Magántanulók:

Drimer Rebeka,
Eberhardt András,
Fábry Árpád,
Goldberger Miksa,
Hajós Erzsébet,
gr. Hoyos Mária,
Kálnay Anna,
Klein Margit,
Kornhäuser Sámuel,
Princz József,
Sipos Berta.

Vizsgálatlan maradt:

Glück Berta, magántanuló,
Komoróczy József magántanuló

Összesen: 71.

VIII. OSZTÁLY.

Bakó Géza,
Balázs János,
Bleuer Bertalan,
Borsy Sándor,
Burger András,
Burger Sándor,
Délczeg Elek,
Ébner Sándor,
Fenyvesi Miklós,
Fleiner Miklós,
Fogoly Mihály,
Hajdu Aladár,
Halász Imre,
Hartstein László,
Hauer Emil,
Kéry Gyula
Klár Elek,
Komoróczy Imre,
Kuzaila Péter,
Mikecz Miklós,
Nagy Tibor,
Orbán Ferenc,
Palla Zoltán,
Prok László,
Rákosi Béla,
Ruttkay István,
Szakolczay Endre,
Szakolyi Zoltán,
Szamuely György,
Tahy Jenő,
Tatár István,
Tornay Lajos,
Vitéz Gyula,
Wirtschafter Zoltán,

Kimaradt:

Csinády Jenő,
Kovács Ferenc,

Magántanulók:

Bányai Károly,
Bodó Béla,
Fleiner László,
Grünbaum Izor,
Hulvej István,
Katz Mór,
Kertész János,
Kornhäuser Sámuel,
Orsovszky Jenő,
Pataky Dénes,
Radványi István,
Rothfuchs János,
Szabó Irén,
Szász Ilona,
Szlaboczky Pál,
Ziner Jolán,

Összesen: 52.

A tanulók statisztikája.

1. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.

Sorszám	a) Nyilvános tanulók	Osztály I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
1	Fölvétetett	80	76	68	70	57	64	58	36	509
2	Az iskolai év folyamán: magántanuló lett ...	—	1	1	—	1	—	—	—	3
3	Az iskolai év folyamán: önként kimaradt ...	3	8	2	8	2	1	3	2	29
4	Az iskolai év folyamán: tanács folyt. távozott	—	—	—	—	2	1	1	—	4
5	Az iskolai év folyamán: kizáratott	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Az iskolai év folyamán: meghalt	—	—	—	—	—	—	1	—	1
7	Az osztályvizsgálatról elmaradt ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Osztályvizsgálatot tett	77	67	65	62	52	62	53	34	472
	b) Magántanulók									
9	Fölvétetett: fiú	9	—	7	1	7	8	6	13	51
10	Fölvétetett: leány	8	7	10	3	25	13	7	3	76
11	Osztályvizsgálatot tett: fiú	5	1	8	1	6	3	5	13	42
12	Osztályvizsgálatot tett: leány ...	7	6	9	3	22	11	6	3	67

2. A nyilvános tanulók megbetegedései; megrovások száma.

Sorszám		Osztály I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII	VIII.	Összesen
1	Könnyü megbetegedések száma	93	164	144	112	171	162	72	32	950
2	Súlyos megbetegedések száma	6	4	—	5	5	2	3	3	28
3	Fertőző megbetegedések száma	12	2	1	2	3	—	3	—	23
4	Igazgatói megrovások száma ...	5	—	1	2	—	4	3	3	18
5	Tanárkari megrovások száma ...	—	—	—	—	2	3	1	1	7

3. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása kor szerint.

Sorszám				Osztály								Összesen
				I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1		1907-ben		4	—	—	—	—	—	—	—	4
2		1906-ban		50	6	—	—	—	—	—	—	56
3		1905-ben		23	34	6	—	—	—	—	—	63
4	Az osztály-	1904-ben		9	23	35	3	—	—	—	—	70
5		1903-ban		2	7	27	43	5	—	—	—	84
6	vizsgálatot	1902-ben		1	4	9	15	37	5	—	—	71
7		1901-ben	szüle-	—	—	3	1	17	36	7	—	64
8	tett nyilvános	1890-ban		—	—	—	3	14	21	33	5	76
9		1899-ben	tett	—	—	1	—	5	10	14	34	64
10	és magán-	1898-ban		—	—	—	—	1	2	4	3	10
11		1897-ben		—	—	1	1	—	—	3	5	10
12	tanulók közül	1896-ban		—	—	—	—	—	2	2	—	4
13		1895-ben		—	—	—	—	1	—	—	1	2
14		1894-ben		—	—	—	—	—	—	—	—	—
15		1893-ban vagy		—	—	—	—	—	—	1	2	3
		még korábban		—	—	—	—	—	—	—	—	—

4. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása honosság és szülőik (gondviselőik) lakóhelye szerint.

Sorszám			Osztály								Összesen
			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1	Magyarországi	illetőségű volt	89	74	82	66	80	76	64	50	581
2	Horváth-Szlavonorsz.		—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Külföldi		—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	A tanulók szülői-	Nyiregyháza ...	71	59	55	48	59	50	46	30	418
5	nek (gondviselői-	Szabolcs vm. község	12	11	17	13	13	18	7	11	102
6	nek) lakóhelye	Más törvényhatóság	6	4	10	5	8	5	11	9	61

5. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása szülőik, vagy törvényes gondviselőik foglalkozása szerint.

Sorszám	A szülők vagy gondviselők foglalkozása	Osztály								Összesen
		I.	II.	III	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1	Nagybirtokos és nagybérlő	2	—	6	3	3	1	3	6	24
2	Középbirtokos és középbérlő	4	9	1	4	4	9	1	6	38
3	Kisbirtokos és kisbérlő	3	1	3	4	7	9	1	2	30
4	Kisbirtokos napszámos	2	—	—	—	—	—	—	—	2
5	Egyéb őstermelő	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Gazdasági tisztviselő	1	4	2	1	1	1	—	—	10
7	Egyéb gazdasági segédszemélyzet	—	2	—	—	—	—	—	—	2
8	Földmivelési munkás, napszámos	—	—	1	—	—	—	—	—	1
9	Nagyiparos, bányanagyvállalkozó	—	—	—	—	3	—	—	1	4
10	Kisiparos, bányakisvállalkozó	18	17	11	5	12	12	11	1	87
11	Ipari vagy bányászati tisztviselő	3	—	1	—	2	—	—	2	8
12	Egyéb ipari vagy bányászati segédszemély	1	—	2	2	—	—	—	—	5
13	Ipari vagy bányászati napszámos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Nagykereskedő, közlek. nagyvállalkozó	3	2	2	—	—	1	—	3	11
15	Kiskereskedő, közlek kisvállalkozó	10	7	10	13	10	10	8	2	70
16	Házaló kereskedő, piaci árus	6	3	6	4	5	6	2	—	32
17	Kereskedelmi vagy közlekedési tisztviselő	4	5	1	3	1	—	—	—	14
18	Egyéb keresk. vagy közlek. segédszemély	1	—	—	—	—	—	—	—	1
19	Kereskedelemnél és közleked munkás, napsz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Köztisztviselő és közhivatalban alkalm. díjnok	13	8	15	5	10	5	8	5	69
21	Pap, tanár, tanító	5	3	11	7	6	7	7	7	53
22	Másféle értelmiségi s ilyeneknél alkalmazott segéd, irnok	5	5	4	7	2	4	8	9	44
23	Közhivatalban alkalmazott, vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	—	2	1	1	2	—	1	—	7
24	Katonatiszt. csendőrtiszt	1	3	2	1	—	2	2	1	12
25	Katonaaltiszt, csendőraltiszt	1	1	—	—	—	—	1	—	3
26	Különböző v. közelelebbről meg nem nevezett foglalkozási ágakban dolgozó napszámos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Tőkés, járadékos, háztulajdonos	1	—	—	—	1	1	—	—	3
28	Nyugdíjas tisztviselő	2	—	—	—	4	—	2	—	8
29	Nyugdíjas altiszt, szolga v. munkás	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Magánzó, eltartásos	3	2	3	6	7	8	9	5	43
31	Házi cseléd	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Egyéb és ismeretlen foglalkozású	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Árvaházi, szeretetházi tanulók	—	—	—	—	—	—	—	—	—

6. A nyilvános- és magántanulók megoszlása vallás, anyanyelv és nyelvismeret szerint.

A tanulók vallása és anyanyelve	Osztály								Összesen
	I.	II.	III	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	
a) *Vallás:*									
Ágostai hitv. evangelikus ...	21	12	24	17	16	18	16	7	131
Református	21	17	24	11	18	20	14	11	136
Római katholikus	15	16	12	14	14	8	5	7	91
Görög katholikus	3	1	2	2	3	3	6	3	23
Izraelita	29	28	20	22	28	27	23	22	200
Összesen ...	89	74	82	66	80	76	64	50	581
b) *Anyanyelv:*									
Magyar...	88	74	81	66	79	72	64	50	574
Német	1	—	1	—	—	3	—	—	5
Tót	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Román	—	—	—	—	1	—	—	—	1
c) *Nyelvismeret:*									
Csak magyarul tudott ...	75	68	65	47	67	59	55	41	477
Más hazai nyelven is tudott	14	6	17	19	13	17	9	9	104

7. Ismétlők, a görögpótló tárgyak tanulói, magaviselet, mulasztások és előmenetel.

Sorszám		Osztály								Összesen
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1	Osztályismétlő volt	—	1	1	1	4	2	2	—	11
2	A görögpótló tárgyakat tanulta	—	—	—	—	50	46	35	21	152
3	Igazolt mulasztott órák száma	1449	1404	1001	1168	1436	730	970	1054	9212
4	Igazolatlanul mulasztott órák száma	32	4	—	11	48	16	7	8	126
5	A magaviseletből nyert osztályzat: jó	49	44	43	38	41	34	38	28	314
6	A magaviseletből nyert osztályzat: szabályszerü	28	23	22	24	11	25	15	6	155
7	A magaviseletből nyert osztályzat: kev. szabsz.	—	—	—	—	—	3	—	—	3
8	A magaviseletből nyert osztályzat: rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Általános jeles osztályzatot kapott	8	4	3	6	6	7	5	3	42
10	„ jó osztályzatot kapott	14	15	17	15	20	17	17	9	124
11	„ elégs. osztályzatot kapott	32	35	37	30	34	29	21	37	255
12	Egy tárgyból elégtelen ...	11	9	14	11	10	9	10	1	75
13	Két tárgyból elégtelen ...	11	8	9	3	6	10	9	—	56
14	Több tárgyból elégtelen ...	13	3	2	1	4	4	2	—	29

Értesítés a jövő tanévre.

1. A jövő évre a tanulókat szeptember hó 1., 3. és 4. napjain vesszük fel délelőtt 8—12-ig, délután 3—5 óráig; ugyanebben az időben tartjuk meg a javító-, pótló-, esetleg magánvizsgálatokat is. A tanévet szeptember hó 5-én szerdán d. e. 9 órakor nyitjuk meg; a rendes tanítás szeptember hó 6-án reggel 8 órakor kezdődik.

2. A tiszakerületi ág. h. ev. főgimnáziumokban a múlt tanév végén javító vizsgálatra utasitott, ugyszintén a pótlólag teljes érettségi vizsgálatra jelentkező tanúlók a késmárki ág. h. ev. főgimnáziumban tehetnek vizsgálatot, ahol is az irásbelieket szeptember hó 5—7, a szóbelieket szeptember hó 9-ik napján fogjás megtartani.

3. Az egyes osztályokba való fölvételre az előző osztály sikeres elvégzéséről szóló bizonyitvány jogosit. Uj tanúlók kötelesek születési állami anyakönyvi kivonatukat is bemutatni.

Az I. osztály már megtelt.

4. Fölvételi dijak cimén minden tanúló 22 koronát fizet a beiratkozás alkalmával. A tandij 60 korona úgy a nyilvános, mint a magántanúlók részéről. Ez összegnek első fele a beiratáskor, másik fele február 1-én fizetendő. Az igazgatónak nincs joga fizetési halasztást engedélyezni. A magántanulók vizsgálati díja 80 korona, legkésőbb a vizsgálat napján esedékes.

5. A tápintézetbe való felvételt a főgimnázium kormányzó tanácsától kell kérelmezni augusztus hó 25-ik napjáig; a kérvényhez az előbbi tanévről szóló bizonyitvány melléklendő. A tanúlók vallásfelekezeti különbség nélkül élvezhetik a tápintézet kedvezményét.

Az ellátás díja havonként előre fizetendő 50 korona, mely összeg azonban az élelmiszerek további drágulása esetén magasabbra emelkedhetik. A tandijmentesség minősitésének megfelelő tanúlók ez iránt a a kormányzó tanácshoz intézendő s az igazgatóhoz benyújtandó kérvényükre díjmérséklésben részesülhetnek.

6. Lakást és ellátást sem adni, sem elfogadni nem lehet az igazgató vagy az osztályfőnök előzetes tudta és beleegyezése nélkül.

Tanúlóknak nyújtott hitelért az intézet semmiféle felelősséget nem vállal. Ilyen cimen a követelés biztositására a bizonyitvány sem tartható vissza.

OSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

Tartalomjegyzék.

I. Ferenc József király 3
IV. Károly király 4
Hadbavonúlt tanáraink és tanitványaink 5
A főgimnázium kormányzó tanácsa 7
A főgimnázium tanártestülete 8
Az elvégzett tananyag s a használandó tankönyvek 10
A főgimnázium szertárai 11
Adatok az év történetéhez:
Iskolánk és a háború 13
A kormányzó tanács működése 15
A tanártestület és tanári tanácskozások 15
Tanúlmányi rend 16
Erdélyi menekűlt tanúlók 16
Leánynövendékeink 17
Mezőgazdasági tanfolyam 17
Valláserkölcs és fegyelem 17
Egészségügyi állapot 18
Iskolai ünnepek 18
Hivatalos látogatás 18
Érettségi vizsgálat 19
Ifjusági egyesületek 20
Jutalom és segélyforrások:
Intézetünk alapitványai... 23
Külső ösztöndíjak... 25
Adományok 25
Érettségi vizsgálatot tett ifjak emlékalapja 26
Az ifjuság hadikölcsön jegyzése... 26
Új alapitványok 27
Tandijmentesség 27
Tápintézet 28
A tanúlók névsora... 30
A tanúlók statisztikája 40
Értesités a jövő tanévre... 45

-E 1115